

Satakunnan ammattikorkeakoulu

Jenni Uusitalo

YRITYKSEN PERUSTAMINEN JA SEN TALOUSHALLINNON

JÄRJESTÄMINEN

CASE:

IKAALISTEN HEVOS- JA RATSUTARVIKE

Liiketalous ja kuvataide Kankaanpää

Liiketalouden koulutusohjelma

Taloushallinnon suuntautumisvaihtoehto

2008

YRITYKSEN PERUSTAMINEN JA SEN TALOUSHALLINNON JÄRJESTÄMINEN, CASE: IKAALISTEN HEVOS- JA RATSUTARVIKE

Uusitalo, Jenni
Satakunnan ammattikorkeakoulu
Liiketalouden koulutusohjelma
Toukokuu 2008
Torpo, Tapani
UDK: 65.016, 657, 658.14/.17
Sivumäärä: 41

Asiasanat: Yksityisyrittäminen, Perustaminen, Kirjanpito, Taloushallinto

Tämän opinnäytetyön aiheena oli yrityksen perustaminen ja sen taloushallinnon järjestäminen. Kohteena oli Ikaalisiin perustettava hevos- ja ratsutarvikeliike.

Tutkimuksen tavoitteena oli löytää oikea yritysmuoto tämän kokoiselle yritykselle, sekä selvittää miten yrityksen taloushallinto tulisi järjestää. Lisäksi tavoitteena oli selvittää miten rahoitus järjestyisi ja miten yritystoiminta käytännössä lähtisi käyntiin ja miten yritys perustetaan. Tutkimuksena yksi tarkoitus oli olla avuksi, jos yritys joskus todellisuudessa perustettaisiin.

Tutkimus on toteutettu siten, että alussa on yhtiömuodon valintaan liittyvä teoreettinen osuus. Kun yhtiömuoto on saatu selville, tutkimus etenee niin, että ensin tutkitaan lakipykälää ja teoriaa. Tämän jälkeen sovelletaan tietoa käytäntöön ja pohditaan, miten mikäkin vaihe käytännössä suoritettaisiin.

Tutkimusmenetelmänä on käytetty kvalitatiivista tutkimusta ja tutkimus on yhden tapauksen case- tutkimus. Tutkimuksessa on käytetty paljon tutkijan omaa tietoutta aiheesta. Lisäksi on käytetty internetissä olevia luotettavia sivustoja, joissa neuvotaan yrityksen perustamisessa. Tutkimus pohjautuu myös jonkin verran tutkijan ja yrityskiihdyttäjän Anja-Riitta Järven keskenään käymiin keskusteluihin ja palavereihin, jotka ovat koskeneet nimenomaan tällaisen yrityksen perustamista. Tutkija ja Anja-Riitta Järvi kävivät konkreettisesti liikepaikalla, joka olisi yrityksen tarpeisiin sopiva.

Yksi tutkimuksen tulos oli, että yhtiömuodoksi valittiin toiminimi. Tähän valintaan vaikuttivat verotuksen lisäksi se, että yrittäjä tahtoi toimia yksin ja tämän kokoluokan yritykselle toiminimi on luonnollisin valinta. Yhtiömuodon valintaan vaikutti myös, että riski ei ole kovin suuri, joten tästäkin syystä toiminimi on sopiva.

Toinen tutkimustulos oli rahoituksen tarpeen määrittely. Tutkija sai laskettua melko todentuntuisen arvion yrityksen perustamisen kuluista ja näin ollen rahoituksen osuus ei pääse nousemaan liian korkeaksi. Rahoituksen yrittäjä päätti hakea pankista ja Finnveralta. Rahoitus päätettiin hakea pankista ja Finnveralta, koska korko on näillä kohtuullinen ja rahoitus onnistuu nopeammin kuin esimerkiksi TE-keskuksen rahoitus. Lisäksi päätökseen vaikutti helppous ja pankin sekä Finnveran joustavuus. Finneveralla on mahdollista, että ensimmäisenä vuosi on lyhennysvapaa.

OPINNÄYTETYÖN NIMI ENGLANNIKSI

Uusitalo, Jenni
Satakunta University of Applied Sciences
Degree Programme in Accounting
May 2008
Torpo, Tapani
UDC: 65.016, 657, 658.14/.17
Number of Pages: 41

Key Words: Private enterprise, constitution business, accounting, financial administration

The topic of this thesis was to constitute business and organize its financial administrations. As an object was horse and riders equipment company, that was suppose to constitute in Ikaalinen.

The objective of thesis was to find out the right company form for this sized company and to find out how the company's financial administration should organize. Also the objective of this thesis was to find out how the company's funding should organize and how that entrepreneurship would practically start. One purpose of this analysis was to be help if that company as a matter of would be established.

This analysis has been accomplished so that in the beginning is that abstract part, in which have been compared differential company forms. After that company form has been discovered, then starts studying of law and theory. After that the knowledge is going to be accustoming in convention and also consider how every point would be organized in convention.

The method used in the research was qualitative and action research technique. In this research has been used lots of researchers own knowledge of the topic. In this research has also been a used reliable web site that has indications in company's establishment. In this research have also been used conversations and meetings between the researcher and Anja- Riitta Järvi, who is from Satakunnan ammattikorkeakoulu's Yrityskiihdyttämö. The researcher and Anja-Riitta Järvi even visited in the business location that would be decent for the company.

One of the research's results was that as a company form was selected sole trader. In this selection affected of course taxation and this fact that the entrepreneur wanted to work alone. In the company for also affected that in this sized company sole trader is the most natural choice and that the risk is not that big in this small company.

Another research's result was determining necessity of the funding. Researcher was able to decrease pretty realistic estimate of the company's starting costs and that need of money didn't increased too high. Entrepreneur decided to seek the funding from the Bank and Finnvera. Funding was decided to seek from bank and Finnvera because they have a moderate interest and funding achieve faster than for example in TE-keskus. In the decision effected also that it is pretty easy to get money from bank

and also that bank and Finnvera are flexible. In Finnvera it is possible to keep the first year such as the entrepreneur doesn't have to pay anything back to Finnvera.

1 JOHDANTO	6
1.1 Tutkimusongelma.....	6
1.2 Tutkimuksen taustaa	6
1.3 Tutkimusaineiston keruu.....	7
1.4 Perustettavan yrityksen esittely	7
1.5 Vertailu eri yhtiömuotojen välillä.....	8
2 PERUSTAMINEN	9
2.1 Liiketoimintasuunnitelma	9
2.2 Perustamistoimenpiteet	10
2.3 Toiminimen rekisteröinti.....	10
2.4 Käytäntö.....	11
2.5 Vakuutukset.....	12
2.5.1 Yrittäjän eläkevakuutus (YEL)	13
2.5.2 Esimerkkilaskelma yrittäjän vakuutuksista	14
3 TALOUSHALLINNON JÄRJESTÄMINEN	15
3.1 Palkkahallinto.....	15
3.2 Raha- ja maksuliikenne	15
3.3 ATK:n käyttö	16
3.4 Hinnoittelu	16
4 VEROTUS	17
4.1 Välitön verotus	17

4.2 Välillinen verotus	20
4.3 Yrittäjän ennakonperintä.....	22
5 RAHOITUS	24
5.1 Rahoituksen peruste	24
5.2 Ikaalisten hevos- ja ratsutarvikkeen rahan tarve	26
5.3 Vakuudet.....	27
6 KIRJANPITO	31
6.1 Kirjanpidon yleiset periaatteet	31
6.2 Tilitoimiston valinta	32
6.3 Juokseva kirjanpito.....	32
6.4 Kirjaamisperusteet.....	33
6.5 Kirjanpitoaineiston säilyttäminen	34
7 TOSITTEET	35
7.1 Tositteiden sisältö.....	35
7.2 Tositteiden järjestäminen.....	35
8 TILINPÄÄTÖS	36
8.1 Tilinpäätöksen laatimisperiaatteet	36
8.2 Tilinpäätöksen yleiset periaatteet	36
9 JOHTOPÄÄTÖKSET	37
LÄHTEET	40
LIITTEET	41

1 JOHDANTO

1.1 Tutkimusongelma

Tutkimuksen tavoitteena on selvittää, mikä olisi sopivin yritysmuoto Ikaalisiin perustettavalle hevos- ja ratsastustarvikeliikkeelle, sekä selvittää, mitä kaikkea tulee ottaa huomioon kyseessä olevan liikkeen taloushallintoa suunniteltaessa. Opinnäytetyössä vertaillaan eri yritysmuotojen sopivuutta ja tutkitaan taloushallinnon yleisiä periaatteita sekä tehtäviä. Lisäksi tutkimuksessa on tavoitteena saada selville miten yrityksen rahoitus tultaisiin järjestämään, miten yrittäjää verotetaan sekä millaisia vakuutuksia yrittäjän tulisi hankkia. Tutkimuksen on tarkoitus myös osoittaa, miten yrityksen perustaminen ja taloushallinnon, kuten kirjanpidon järjestäminen ihan käytännössä tapahtuisi.

1.1 Tutkimuksen taustaa

Opinnäytetyön kohdeyritykseksi valittiin tällainen yritys, koska tutkimuksen tekijää kiinnostaa juuri tämän tyyllisen yrityksen perustaminen. Lisäksi opinnäytetyön tekijällä on vankka kokemus hevosista, jonka ansiosta tutkija pystyy paremmin suunnittelemaan esimerkiksi yrityksen varaston arvon. Tutkimusmenetelmänä käytetään yhden tapauksen case-tutkimusta, ja tutkimus on kvalitatiivinen tutkimus. Tutkimus toimii apuvälineenä, jos tämä yritys tullaan joskus todellisuudessa perustamaan. Tällä hetkellä ei yrityksen perustaminen ole vielä varmaa.

1.1 Tutkimusaineiston keruu

Tutkimusaineiston keruussa käytetään ammattikirjallisuutta, ammattikorkeakoulun opetusmateriaalia, lainsäädäntöä, paikallisia yrityspalveluita sekä Satakunnan ammattikorkeakoulun yrityskiihdyttämöä. Lisäksi olen käyttänyt tutkimuksessa hyväkseni omaa osaamistani ja tietämystäni hevososalalta. Tutkimusaineistoa on kerätty myös internetistä. Hyödyllisimmät internetsivut ovat olleet finlexin, verohallinnon sekä prh:n internetsivut. Finlexin sivuille on koottu Suomen lainsäädäntö ja oikeustapaukset. Prh:n sivut ovat Patentti- ja rekisterihallituksen internetsivut, joilta löytyy virallinen julkinen yritystietorekisteri.

1.1 Perustettavan yrityksen esittely

Tutkimuksen kohteena oleva yritys olisi Hevos- ja ratsastustarvikkeita myyvä liike, joka toimisi Ikaalisissa keskeisellä liikepaikalla. Sopivana liiketilana toimisi Ikaalisten Värisilmän lähellä sijaitseva vuokratila. Yrityksellä olisi liikkeen lisäksi internetsivut, joten asiakkaiden olisi helppo tilata tuotteita myös netin kautta, jos eivät ehdi itse liikkeeseen. Yritystä pyörittäisi aluksi vain itse yrittäjä, eikä muita työntekijöitä tarvittaisi. Liiketilat, joihin yritys perustettaisiin, ovat sen kokoiset että siihen samaan mahtuisi myös pieni varasto, joten varastotilaa ei tarvitsisi enää mistään muualta vuokrata.

Yrityksen tuotevalikoimaan kuuluvat kaikki ratsastajan varusteet. Ratsastajan perusvarusteisiin kuuluvat kypärät, ratsastushousut, saappaat, ratsastuskengät ja vaatteet niin arkiratsastukseen kuin kilpailukäyttöönkin. Ikaalisten hevos- ja ratsutarvikkeen tuotevalikoimaan kuuluisi myös kaikki hevosten varusteet. Hevosten varusteisiin kuuluvat kaikki tarvikkeet loimista suitsiin ja lisäravinteisiin. Satuloita ei hankita varastoon aluksi kovin paljon, koska ne nostavat varaston arvoa tarpeettoman paljon. Alkuun satuloita saa ainoastaan tilaamalla, koska yritys tekee yhteistyötä suurien maahantuojien kanssa.

Liikkeen aukioloajat olisivat viikolla maanantaista perjantaihin klo 9.00–18.00 ja lauantaisin klo 9.00–15.00. Sunnuntai aukioloaikoihin sovellettaisiin voimassa olevaa lainsäädäntöä, jonka mukaan joulun aikaan liike saisi olla sunnuntaisin auki.

Yrityksen perustaminen ei ole varmaa, vaan tutkimuksen tarkoituksena on ainoastaan selvittää, miten tällainen yritys kannattaisi perustaa. Tutkimuksen tarkoituksena on myös selvittää miten perustaminen käytännössä tapahtuisi. Lisäksi tutkimuksessa selvitetään, miten yrittäjän kannattaisi yrityksensä taloushallinto järjestää, jotta päästäisiin mahdollisimman pienillä kuluilla ja jotta yrittäjän aika kuitenkin riittäisi hyvin yrityksen pyörittämiseen.

1.1 Vertailu eri yhtiömuotojen välillä

Yritysmuodon valintaan vaikuttaa ensisijaisesti verotus, perustajien lukumäärä ja pääoman tarve sekä vastuun ja päätöksenteon jakautuminen. Yrittäjällä on ajatuksena toimia yksin, eikä hän siis tahdo liikekumppania. Osuuskunta, avoin yhtiö sekä kommandiittiyhtiö eivät tässä tapauksessa tule kyseeseen, koska näissä yhtiömuodoissa päätäntävalta jakaantuu useammalle henkilölle, joten niitä ei oteta mukaan vertailuun. Vertailu käydään yksityisyrittäjän ja osakeyhtiön välillä, koska vain näissä kahdessa yhtiömuodossa päätäntävalta voi olla ainoastaan yhdellä henkilöllä. Yksinkertaisin tapa aloittaa yritystoiminta on toimia yksityisenä elinkeinonharjoittajana. Yksinkertaisin tapa se on siitä syystä, että toiminimi syntyy, kun toiminta käytännössä alkaa ja liikkeenharjoittaja on tehnyt perustamisilmoituksen. Tällöin yrittäjä vastaa koko omaisuudellaan sitoumuksista ja päättää sen asioista yksin. Toiminimelle ei valita hallitusta, toimitusjohtajaa eikä tilintarkastajaa. (Yrityksen perustajan opas, 18)

Osakeyhtiön perustamista varten tarvitaan 2500 euron osakepääoma. Toisin kun toiminimessä, osakeyhtiössä osakkaat vastaavat sitoumuksista vain siihen sijoittamallaan pääomalla. Osakeyhtiön perustamista varten osakkaiden on laadittava perustamissopimus, johon tulee liittää yhtiöjärjestys. Yhtiöjärjestyksen tulee sisältää yrityksen toiminimi, kotipaikka sekä toimiala. Osakeyhtiön osakkaiden tulee myös valita hallitus, joka valitsee tarvittaessa toimitusjohtajan. Osakkaiden tulee myös valita ti-

lintarkastajat, jotka valvovat, että yhtiön hallitus ja toimitusjohtaja ovat toimineet moitteettomasti. Osakeyhtiö on rekisteröitävä ennen kuin se astuu voimaan ja ennen rekisteröimistä tulee olla kaupparekisterimaksu 330 euroa maksettuna. Osakeyhtiön perustamisilmoitus tehdään Patentti- ja rekisterihallitukselle ja Verohallitukselle samanaikaisesti.(Perustamisopas Yrityksen perustajalle, 7-8)

Toiminimi näyttää tässä tapauksessa parhaalta vaihtoehdolta, koska perustettavan yrityksen riski ei ole kovin suuri. Lisäksi toiminimi on helpompi muuttaa toiseksi yhtiömuodoksi, vaikka tästäkin saattaa tulla veroseuraamuksia. Mikäli yhtiömuotoa aletaan myöhemmässä vaiheessa muuttaa, siitä keskustellaan kirjanpitäjän kanssa ja selvitetään mahdolliset seuraamukset. Osakeyhtiötä taas on vaikeampi muuttaa muuksi, koska veroseuraamuksia ei tiedetä.

1 PERUSTAMINEN

1.1 Liiketoimintasuunnitelma

Yksi aloittavan yrittäjän tärkeimmistä työkaluista on liiketoimintasuunnitelma. Liiketoimintasuunnitelman ensisijainen tarkoitus on jäsentää ja selventää toteutettavan liikeidean yksityiskohtia ja kannattavuutta. Ilman liiketoimintasuunnitelmaa kannattavuuden arviointi on lähes mahdotonta. Liiketoimintasuunnitelman tulee sisältää tiedot tuotteista ja palveluista ja siitä, ketkä ovat asiakkaita ja millaiset ovat markkinat, onko siis asiakkaita tarpeeksi. Liiketoimintasuunnitelmassa selvitetään yrityksen hinnoittelua ja tämän myötä myös kannattavuutta. Liiketoimintasuunnitelman tarkoituksena on myös antaa tietoa yrityksestä ja yrittäjästä itsestään. Liiketoimintasuunnitelma on tarpeellinen aloittavalle yrittäjälle, koska se helpottaa liiketoiminnan aloit-

tamista ja sen kehittämistä. Liiketoimintasuunnitelmaa voisi pitää tulevan yrityksen käsikirjana. Liiketoimintasuunnitelmaa kannattaa myös päivittää aika ajoin, sillä liiketoiminnan alettua monikin asia saattaa muuttua. Liiketoimintasuunnitelmasta on myös kovasti hyötyä Uusyrityskeskusten palveluita käytettäessä, sillä yritysneuvojat voivat liiketoimintasuunnitelman perusteella arvioida liikeidean johdonmukaisuutta, kannattavuutta ja realistisuutta. (Yrityksen perustajan opas, 2-3)

1.1 Perustamistoimenpiteet

Toiminimen perustaminen on hyvin yksinkertaista, sillä se on olemassa heti, kun sen toiminta alkaa. Toiminimestä voidaan myös tehdä ilmoitus kaupparekisteriin, mutta se ei ole aina pakollista. Yksityinen elinkeinonharjoittaja tekee perustamisilmoituksen samanaikaisesti sekä Patentti- ja rekisterihallitukselle että Verohallitukselle, muita asiakirjoja tai ilmoituksia sen ei tarvitse tehdä. Toiminimen kaupparekisterimaksu on 65 euroa ja se tulee olla maksettuna ennen perustamisilmoituksen lähettämistä. (Yrityksen perustajan opas, 8)

1.1 Toiminimen rekisteröinti

Toiminimen käytöstä on säädetty laki, Toiminimilaki. 2.2.1979/128. Laissa todetaan, että Yksinoikeus toiminimeen saadaan rekisteröimällä tai vakiinnuttamalla toiminimi. Toiminimi voidaan siis merkitä kaupparekisteriin, jos se on lain mukainen ja erottuu selvästi rekisterissä ennestään olevista toiminimistä. Rekisteriviranomainen voi ennen toiminimen rekisteröimistä elinkeinonharjoittajan hakemuksesta antaa ennakkotiedon siitä, onko toiminimi sellainen, että se voidaan hakemuksessa esitetyillä edellytyksillä merkitä rekisteriin.

(<http://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/1979/19790128>)

Normaalisti toiminimi katsotaan vakiintuneeksi silloin, kun se on yleisesti tunnettu niiden keskuudessa, joihin elinkeinoharjoittajan toiminta suuntautuu. Lisäksi laki säättää, että toiminimen tulee yksilöidä haltijansa yritys, eikä toiminimi saa olla hyvän tavan tai yleisen järjestyksen vastainen eikä saa olla yleisöä harhaanjohtava. Toiminimen saa rekisteröidä kaksi- tai useampikielisenä, jos erikieliset ilmaisut vastaavat sisällöltään toisiaan

1.1 Käytäntö

Käytännössä toiminimen perustaminen on hyvin yksinkertaista, koska perustajia on vain yksi. Ainoat vaatimuksen toiminimen perustamiselle on yrittäjän täysi-ikäisyys ja asuinpaikka Euroopan talousalueella (ETA). Aloitettaessa yritystoimintaa tulee tehdä ilmoitukset kaupparekisteriin ja verottajalle. Nämä ilmoitukset tehdään Y3-lomakkeella Yritys- ja yhteisötietojärjestelmään. Tässä tapauksessa mitään lupia ei tarvita, joten yritystoiminnan voi aloittaa heti ilmoituksen jättämisen jälkeen. Pankkiin on mentävä ensimmäiseksi, jotta yrittäjän omat rahat ja yrityksen rahat on helpompi pitää erillään. Tämän jälkeen maksetaan toiminimen kaupparekisterimaksu, joka on maksettava etukäteen. Tämä maksukuitti liitetään perustamisilmoituksen mukaan ja toimitetaan Patentti ja rekisterihallitukseen. Kun yrityksen jättämä ilmoitus on kirjattu yritys- ja yhteisötietojärjestelmään, uusi yritys saa Y-tunnuksen. (Yrityksen perustajan opas2008,18)

Y-tunnus eli yritys- ja yhteisötunnus on viranomaisten yritykselle ja yhteisölle antama tunnus, joka korvaa aiemmin käytössä olleen kaupparekisterinumeron, säätiörekisterinumeron ja LY-tunnuksen. Yritys- ja yhteisötunnuksessa on seitsemän numeroa, väliviiva ja tarkistusmerkki, eli esimerkiksi 1234567-8. Y-tunnuksen tarkoituksena on yksilöidä yritys, eli samoin kuin henkilötunnus yksilöi ihmisen.

<http://www.ytj.fi/mika-on-y-tunnus>

1.1 Vakuutukset

Yrittäjän on yritystä perustaessaan tärkeää miettiä ja selvittää tarkkaan vakuutusasiat. Vakuutustarpeiden selvittäminen on tärkeää sen takia, koska ikinä ei tiedä mitä tapahtuu. Siinä tapauksessa, jos jotain ikävää tapahtuu ja yrittäjällä ei ole vakuutusta, joka korvaisi tapahtuneen, voi koko yrittäjän liiketoiminta joutua vaakalaudalle. Yrittäjän ainoa pakollinen vakuutus on yrittäjäeläkevakuutus, paitsi jos toiminnan ala ja laatu edellyttävät muita vakuutuksia. Esimerkiksi kaikissa sairaanhoitopalveluissa potilasvakuutus on poikkeuksetta pakollinen. Muita pakollisia vakuutuksia kertyy, jos yrittäjä palkkaa työntekijän tai hankkii yrityksen käyttöön auton.

Yrittäjän kannattaa arvioida liiketoimintaansa liittyviä riskejä yhdessä jonkin vakuutusneuvojan kanssa ja pyytää tarjous useammasta vakuutusyhtiöstä. Yksi tärkeimmistä vakuuttamisen kohteista on yrittäjä itse. Yrittäjän vakuuttaminen on ensisijaisen tärkeää, koska sairastuessaan tai jouduttuaan työkyvyttömäksi, yrittäjän tulot käytännössä loppuvat. Yrittäjän tapaturmavakuutus on yritykselle vähennyskelpoinen, vaikka se kattaa myös vapaa-ajan. Yrittäjän kannattaa myös hankkia itselleen sairauskuluvakuutus, joka kattaa esimerkiksi lääkärikäynnit ja lääkkeet. (Yrityksen perustajan opas, 13–14)

Joissain tapauksissa yrittäjän yhteistyökumppani, sopimuskumppani tai työn tilaaja saattaa edellyttää myös muita vakuutuksia kuten esimerkiksi vastuuvakuutuksen yhteistyön turvaamiseksi. Vastuuvakuutuksella yrittäjä varautuu niihin mahdollisiin vahingonkorvauksiin, joissa yrittäjä on korvausvelvollinen. Vastuuvakuutus kattaa yrityksen vastuun yrityksen omassa toiminnassaan ulkopuoliselle aiheutetusta henkilö- ja esinevahingosta sekä esimerkiksi kuluja, joita syntyy kun vahinkoa selvitetään. (Yrityksen perustajan opas, 14)

Muita yrittäjälle tärkeitä, mutta vapaaehtoisia vakuutuksia ovat työvälineiden ja työkoneiden vakuutukset. Tutkimuksessa tutkittavan yrityksen tärkeitä vapaaehtoisia vakuutuksia tulee olemaan muun muassa Liiketilan vakuutus. Liiketila vakuutetaan ilkvallan, tulipalon ja varastovarkauksien varalta. Yrittäjän kannattaa selvittää mahdollisen liiketoiminnan keskeytymisestä aiheutuvien kustannusten turvaamiseen

suunniteltu keskeytysvakuutus. Myös oikeusturvavakuutus voisi olla järkevää hankkia tässä opinnäytetyössä käsiteltävälle yrittäjälle, koska oikeusturvavakuutus korvaa asianajo- ja oikeudenkäyntikuluja, jotka voivat johtua esim. toimitus-, kauppa tai urakkasopimuksesta, velan tai saatavan oikeellisuuden riitautumisesta, irtisanomis- tai palkka erimielisyydestä tai vuokrasopimussuhteesta. (Yrityksen perustajan opas, 14–15)

1.1.1 Yrittäjän eläkevakuutus (YEL)

Yrittäjän eläkevakuutus määräytyy yrittäjien eläkelain YEL:n mukaan. Pelkkä yrityksen omistaminen ei riitä yrittäjäeläkevakuutuksen perusteeksi, koska eläkevakuutus edellyttää työntekoa yrittäjänä. Eläkevakuutus on tarkoitettu turvaamaan yrittäjän toimeentulo silloin, kun yrittäjätoiminta päättyy työkyvyttömyyden, työttömyyden tai ikääntymisen vuoksi. (Yrityksen perustajan opas, 18)

Yrittäjän työtulo on vahvistettava vastaamaan palkkaa, joka maksettaisiin samasta työstä yhtä ammattitaitoiselle. Eli yrittäjän pitää työtuloa määriteltäessä arvioida oma työmääränsä ja sen arvo palkkana, tässä ei siis arvioida laskutusta eikä verotettavaa tuloa. Sekä eläkkeen määrä että eläkemaksu riippuvat näin ollen tästä vahvistetusta työtulosta. Tästä työtulosta lasketaan myös yrittäjän sairausvakuutuksen päivärahat. (Yrityksen perustajan opas, 18)

YEL-vakuutus pitää tehdä sen jälkeen, kun lain piiriin kuuluvan yritystoiminnan alkamisesta on kulunut vähintään neljä, mutta korkeintaan kuusi kuukautta. Vakuuttamisen alaikäraja on 18 vuotta ja yläraja 68. YEL-vakuutus koskee myös ulkomaalaisia yrittäjiä ja se tehdään aina vakuutusyhtiössä. Työtilanteen muuttuessa työtulorajaa on kannattavaa muuttaa, jotta saa vakuutuksesta parhaan hyödyn. Aloittava yrittäjä, joka ei ole aiemmin kuulunut YEL-vakuutuksen piiriin, saa 25 % alennuksen YEL-maksuista ensimmäiseltä neljältä vuodelta. Vuonna 2008 työtulon alaraja on 6186,65€ YEL-maksut ovat vähennyskelpoisia verotuksessa, ja maksu on alle 53-vuotiailta yrittäjiltä 20,6 % työtulosta ja yli 53-vuotiailta yrittäjiltä 21,7 % työtulosta. YEL-vakuutusta maksetaan 1, 2, 6 tai 12 kertaa vuodessa. (Yrityksen perustajan opas, 18)

1.1.1 Esimerkkilaskelma yrittäjän vakuutuksista

YEL-vakuutus (pakollinen)

Yrittäjän vuosityötuloksi arvioidaan esimerkiksi 30 000 euroa, ja lisäksi otetaan huomioon, että yrittäjä saa YEL-maksuun 25 % alennuksen 4 ensimmäiseltä vuodelta, koska ei ole aiemmin toiminut yrittäjänä. YEL vakuutusmaksu on tällöin 30 000 euroa * 20,6 % = 6810 euroa - 25 % alennus = 4635 €/vuosi

Yrittäjän tapaturmavakuutus (vapaaehtoinen)

Yrittäjän tapaturmavakuutuksen perusteeksi valitaan työtulo, eli 30 000 euroa. Tällöin vakuutusmaksu on 465€

Oikeusturvavakuutus (vapaaehtoinen)

Tällä vakuutuksella yrittäjä varautuu esimerkiksi siihen, että joutuu tulevaisuudessa ”käräjöimään” saatavistaan. Tämän vakuutuksen hinta on 120 €

Yrityksen omaisuuden vakuuttaminen (vapaaehtoinen)

Esimerkiksi palo-, rikos-, ja vuotovahinkoja vastaan. Vakuutusmaksu on 100€

Näiden vakuutusten kanssa yrittäjältä menisi vakuutuksiin vuodessa 5320€ Tulevaisuudessa, kun yritykseen tulee työntekijä, niin vakuutusmaksut kasvavat, koska työntekijä on myös pakko vakuuttaa. Nämä esimerkit olivat uusyrityskeskukset perustamisopas 2008 painoksesta.

Vakuutukseen menevä summa on melko suuri, koska aloittava yrittäjä on aina hieman varovainen, eikä hänellä ole varaa ottaa liian suuria riskejä.

1 TALOUSHALLINNON JÄRJESTÄMINEN

Yrityksen taloushallinto pyritään järjestämään niin, että kustannukset pysyvät mahdollisimman alhaisina. Taloushallinnon järjestämisessä yrittäjä panostaa kuitenkin myös laatuun, esimerkiksi kirjanpitäjää valittaessa. Kirjanpitäjäksi ei valita sitä halvinta, vaan sellainen, jolla on kokemusta ja ammattitaitoa ja myös resursseja neuvoa yrittäjää erilaisissa tilanteissa. Taloushallintoa järjestettäessä otetaan myös huomioon se, että yrittäjän ajan on riitettävä kaupan pyörittämiseen..

1.1 Palkkahallinto

Yrityksen palkkahallinto tulee ainakin yritystä perustettaessa koskemaan ainoastaan yrittäjän ansioita. Palkanmaksu itselle tai puolisolle ei ole mahdollista verotuksen takia. Näin ollen yksityisenä elinkeinonharjoittajana yrittäjä saa yrityksen tuottaman voiton omaan sekä perheensä käyttöön ja vastaa myös tappioista itse. Laskelmissa on käytetty olettaa, jonka mukaan yrittäjä nostaisi tuhat euroa kuussa omaan eläimeensä. Yrittäjä palkkaa mahdollisesti itselleen kiireapulaisen kesäksi ja joulun ajaksi. Tämä työntekijä voisi olla esimerkiksi koululainen tai työharjoittelija, jonka palkkaaminen olisi melko edullista. Yksinkertaiset kesätyöntekijän palkat yrittäjä laskee itse. Tulevaisuudessa jos työntekijöitä tulee enemmänkin, niin silloin käännetään kirjanpitäjän puoleen.

1.1 Raha- ja maksuliikenne

Yrityksen myynti on pääasiassa käteismyyntiä. Laskulla myyntiä yritys ei tule harastamaan juuri ollenkaan, jotta vältetään epävarmoilta saatavilta. Lisäksi yrityksen toimialalla eivät muutkaan yritykset juuri myy laskulla tuotteita asiakkaille, vaan aina ensisijaisesti käteisellä. Tavarat, jotka yritys ostaa myyntiin, ostetaan pääasialli-

sesti laskulla. Tavarantoimittajilla on n. 2 viikon maksuaika. Mikäli laskuissa on ehto, että voi vähentää esim. 2 %, kun maksaa nopeammin, niin näitä ehtoja yritetään hyödyntää mahdollisuuksien mukaan. Erityisesti suuremmissa ostoissa tämä 2 % tuo jo jonkin verran alennusta.

1.1 ATK:n käyttö

Yrityksessä käytetään internetpankkia laskujen maksussa. Tietokone on mukana päivittäisessä kaupankäynnissä. Tietokoneelle hankitaan passeli+ ohjelma. Passeli+ on toteutettu niin, että yrittäjä voi valita juuri omalle yritykselleen sopivan ohjelmistopakettin. Tämän yrityksen ohjelmistopaketti koostuisi seuraavista osista:

- myyntitilaukset, tässä osiossa luodaan ja käsitellään myyntitilaukset sekä niiden toimitukset, tämä on tarpeen, koska myyntiin tulevat tavarat tilataan suomalaisilta maahantuojilta.
- Laskutus- ja myyntireskontra, jossa ylläpidetään lasku- ja suoritustietoja.
- varastokirjanpito, joka on tarkoitettu materiaalivirtojen hallinnan apuvälineeksi. Varastokirjanpidossa kirjattavia varastotapahtumia ovat muun muassa inventaariokirjaukset, varastoon otot, varastosta otot sekä omaan käyttöön otot. Varastokirjanpito sisältää myös monnivarastokäsittelyn sekä inventaarioon tarvittavat toiminnallisuudet kuten inventaariolistat, inventoitujen varastosaldojen kirjauksen sekä hävikkilistat.
- ostoreskontra osio, jossa ylläpidetään ostolasku- ja maksutietoja.

1.1 Hinnoittelu

Tuotteet hinnoitellaan samalla alalle olevien yritysten suunnan mukaan. Hintataso pyritään kuitenkin pitämään muutaman euron alhaisempana, kuin vastaavilla yrityk-

sillä, jotka toimivat Tampereella. Näin ollen tuotteiden hinnoittelukertoimeksi voidaan asettaa 2, jolloin kateprosentti on 50 %. Tämä kerroin on tällä alalla hyvin normaali, ja joskus voi olla suurempikin kateprosentti. Kateprosentti on näin korkea, koska ratsastusta tosissaan harrastavat ihmiset ovat valmiita maksamaan tietyistä merkeistä ja laadusta. Ratsastuksessa kilpailevat ovat erittäin tarkkoja varusteiden laadusta ja ulkonäöstä. Uudet trendit tulevat aina keväällä ja syksyllä, ja silloin asiakkaat ovat valmiita ostamaan jopa uudet varusteet, jotta pysyvät muodissa mukana. Tästä syystä tavaratalot ja maatalouskaupat eivät ole suuria kilpailijoita tämän tyyppiselle erikoisliikkeelle, joka myy laadukkaita ja luotettavia tuotteita.

1 VEROTUS

Verotettavan tulon perusteella määräytyy valtion tulovero, kunnallisvero ja kirkollisvero. Verotettava tulo tarkoittaa veronalaisten tulojen ja vähennyskelpoisten menojen ja muiden vähennyskelpoisten menojen erotusta. Verotusmenettelyssä yrittäjä noudattaa lakia verotusmenettelystä. Laki verotusmenettelystä sisältää muun muassa ilmoitusvelvollisuutta, verotuksen toimittamista, muutoksenhakua sekä ennakon käyttämistä koskevat säännökset

1.1 Välitön verotus

Yksityistä elinkeinonharjoittajaa verotetaan kuten luonnollista henkilöä hänen kaikkien ansio- ja pääomatulojensa perusteella. Yrittäjän elinkeinotoiminnastaan saama tulo jaetaan pääomatuloksi ja ansiotuloksi. Pääomatulojen vero on suhteellinen eli veron määrästä riippumatta veroprosentti on aina 28 %.

Pääomatulojen määrä lasketaan niin, että veronalaisista tuloista vähennetään vähennykelpoiset menot, jolloin tästä jäljelle jäävästä nettovarallisuudesta 20 % on pääomatuloa ja loppu ansiotuloa. Nettovarallisuus lasketaan varallisuusverolaissa (TVL 41§ ja VVL 12–13 §) varojen ja velkojen erotuksena. Pääomatulo-osuuden laskentaperusteena käytettävään nettovarallisuuteen luetaan lisäksi määrä, joka on 30 % verovuoden päättymistä edeltäneiden 12 kuukauden aikana maksettujen elinkeinotoiminnan ennakonpidätyksen alaisten palkkojen määrästä (TVL 41§) Elinkeinoharjoittaja voi kuitenkin halutessaan valita vaihtoehdon, jossa pääomatuloa on ainoastaan 10 % nettovarallisuudesta. Pääomatulo lasketaan vuotuisen tuottona, jolloin tilikauden pituus vaikuttaa pääomatulon määrää. Eli jos tilikauden pituus on 18 kk, on 30 % tuloksesta pääomatuloa.

Esimerkki 2.

Elinkeinoharjoittajan liikkeestä saama tulo on 46 000€ Liiketulon lisäksi yrittäjällä on muita pääomatuloja 2300€ ja muita ansiotuloja 1400€ niistä tehtävien vähennysten jälkeen.

Elinkeinotoiminnan varat ovat varallisuusverolaissa säädetyllä tavalla arvostettuina 200 000€ ja velat 140 000€ yritys on maksanut palkkoja tilikauden päättymistä edeltäneiden 12 kuukauden aikana yhteensä 150 000€

Elinkeinotoiminnan varat:	200 000
– velat	-140 000
+ 30 % palkkasummasta	<u>+45 000</u>
Pääomatulo-osuuden laskentaperuste	105 000

Pääomatuloja on:

– elinkeinotulosta 20 % 105 000 eurosta	21 000
– muu pääomatulo	<u>+2300</u>
Pääomatulot yhteensä	23 300

Ansiotulona verotettaisiin:

– elinkeinotoiminnan tuloksesta ansiotulo-osuus	
(46 000–21 000)	25 000
– muut ansiotulot	<u>1 400</u>
Ansiotulot yhteensä	26 400

Pääomatuloista maksetaan siis valtiolle 28 % veroa. Ansiotuloista taas menee valtionveroa progressiivisen taulukon mukaan. Kunnallis- ja kirkollisvero sekä sairausvakuutusmaksu ovat suhteellisia. Tässä esimerkissä kunnallisveroksi otetaan Ikaalisten kaupungin vuoden 2008 kunnallisvero, joka on 19,75 % ja kirkollisvero, joka on 1,7 %. YEL-vakuutettujen yrittäjien sairausvakuutusmaksu on vuonna 2008 2,05 %. Tällöin verojen määräksi saataisiin:

Vero pääomatulosta:

23 300 eurosta 28 % ·		6524€
-----------------------	--	-------

Vero ansiotulosta

Valtion tulovero 20 800 eurosta	705€	
---------------------------------	------	--

5600 eurosta 19 % ·	<u>1064€</u>	1769€
---------------------	--------------	-------

Kunnallisvero		5214€
---------------	--	-------

Kirkollisvero		448,8€
---------------	--	--------

sairausvakuutusmaksu		<u>541,2€</u>
----------------------	--	---------------

Yhteensä		14 497€
----------	--	---------

Jos yrittäjä olisi vaatinut, että pääomatulon määräksi katsotaan vain 10 %, hänelle olisi syntynyt pääomatuloja:

Elinkeinotoiminnasta 10 % 105 000 eurosta		10 500€
---	--	---------

Muut pääomatulot		<u>2300€</u>
------------------	--	--------------

Pääomatulot		12 800€
-------------	--	---------

Ansiotuloja syntyisi tässä tapauksessa

– Elinkeinotoiminnan ansiotulo-osuus

(46 000- 10 500 euroa)		35 500€
------------------------	--	---------

– Muut ansiotulot		<u>-1400€</u>
-------------------	--	---------------

Ansiotulot yhteensä		36 900€
---------------------	--	---------

Pääomatuloista jouduttaisiin maksamaan veroja	3584 €
Vero ansiotuloista	
Valtion tulovero 34 000 eurosta	3213€
2900 eurosta 23,5 % ·	681,5€
Kunnallisvero	7287,75€
Kirkollisvero	627,3€
Sairausvakuutusmaksu	756,45€

Verojen määrä olisi siis yhteensä 16150€

Tämä esimerkkilaskelma on suora lainaus Soile Tomperin Yritysverotus- ja tilinpäätössuunnittelukirjasta. Tässä tapauksessa on yrittäjälle edullisempaa pitää pääomatulojen prosenttina 20, koska tällöin verot ovat 1653 pienemmät, kuin jos prosentti olisi ollut 10.

1.1 Välillinen verotus

Välillistä veroa maksetaan aina, kun ostetaan tai myydään jotain, jollei arvonlisäverolaissa ole nimenomaista poikkeusta. Perusperiaatteena on, että vero kannetaan eli maksetaan siinä maassa, jossa hyödyke kulutetaan. Yleinen verokanta on 22 % verotomasta hinnasta, elintarvikkeilla ja rehuilla on 17 % ja elokuvaesityksistä, liikuntapalveluista, lääkkeistä, kirjoissa henkilökuljetuspalveluissa, majoitustoiminnassa, sekä kulttuuri- ja huvitilaisuuksissa verokanta on 8 %. Tutkimuksen yrityksessä käytetään siis 22 % tarvikkeiden osalta ja 17 %:a rehujen osalta. Tutkimuksessa käsiteltävän yrityksen tulee antaa perusilmoitus verovirastolle, joka rekisteröi yrityksen. Yrityksen tulee vuosittain antaa valvontailmoitus ja yhteenvetoilmoitus sekä maksaa arvonlisäveroa, hakea tarvittaessa veronpalautuksia sekä hoitaa kirjanpito. Verovirasto puolestaan valvoo veron ilmoittamista ja maksamista, maksuun panee tai palauttaa verot tapauksen mukaan sekä suorittaa verontarkastuksia.

Verovelvolliseksi ilmoitaudutaan perustamisilmoituksella, jonka saapumisen jälkeen elinkeinonharjoittaja saa rekisteriviranomaiselta yritys- ja yhteisötunnuksen eli Y-tunnuksen, jota käytetään aina asioitaessa sekä asiakkaiden että sidosryhmien ja viranomaisten kanssa. Yritystietojärjestelmästä (YTJ) löytyvät kaikki verohallinnon eri rekistereihin merkityt yritykset. Kun yritys on merkitty arvonlisäverovelvollisten rekisteriin, verovirasto lähettää siitä ilmoituksen elinkeinonharjoittajalle sekä esitäytetyt valvontailmoitukset ja tilisiirtolomakkeet aina kullekin vuodelle. Siitä hetkestä lähtien, kun yritys on merkitty rekisteriin, täytyy yrittäjän itse huolehtia, että kaikissa sen lähettämissä laskuissa sekä asiakkaalta saaduissa laskuissa on alv-lain edellyttämät merkinnät.

Pääsääntöisesti myynnit kohdistetaan suoriteperiaatteella eri kuukausina eli toimitusajankohdan mukaan. Tilikauden aikana voidaan myös noudattaa laskutusperiaatetta, eli vero suoritetaan siltä kalenterikuukaudelta, jonka aikana ostajaa on tavarasta tai palvelusta veloitettu. Tutkittavan yrityksen myynti on pääasiassa käteismyyntiä, joten arvonlisäverot on melko helppo laskea suoriteperiaatteen mukaan. Liikkeeseen myytäväksi hankittava tavara maksetaan pääasiassa laskulla, jolloin käytetään laskutusperiaatetta.

Esimerkki 1.

Verollinen hinta lasketaan seuraavasti:

Verokanta * veroton hinta + veroton hinta = verollinen hinta

22 % * 10 000 + 10 000 = 12 200 tai

1,22 * 10 000 = 12 200

Esimerkki 2.

Vero lasketaan verollisesta hinnasta seuraavasti:

Sovellettava verokanta * verollinen hinta

100+ sovellettava verokanta

22/122 * 12 200 = 2 200

Esimerkki 3.

Veroton hinta lasketaan verollisesta hinnasta seuraavasti:

100 * verollinen hinta

100+sovellettava verokanta

$100/122 * 12200 = 10\ 000$

Verovelvollinen saa vähentää arvonlisäverovelvollista liiketoimintaansa varten toiselta verovelvollisesta ostamastaan tavarasta tai palvelusta suoritettavan veron. Edellytyksenä vähennykselle on, että ostaja on verovelvollinen, osto tapahtuu verovelvollista toimintaa varten ja että laskusta ilmenee myynnistä suoritettava vero. Hankinnoista vähennettävät verot kohdistetaan myös suoriteperiaatetta ja samoin tilikauden aikana voidaan myös käyttää laskutusperiaatetta, aivan kuten myynnistä aiheutuvien verojen kohdistamisessakin.

Täytyy kuitenkin muistaa, että alle 8500 euron vuosittainen liikevaihto on verovaapa. Tämä ei kuitenkaan tule koskemaan opinnäytetyössä käsiteltävää yritystä, koska sen liikevaihto ei missään tapauksessa jää alle 8500 euron. (arvonlisäverolaki)

1.1 Yrittäjän ennakonperintä

Ennakkoperintärekisteriin kuulumisen antaa mahdollisuuden laskuttamiseen. Tällöin verovelvollinen yrittäjä huolehtii verojen maksusta itse, eikä asiakkaan tarvitse miettiä verojen osuutta. Asiakkaalle riittää että hän on todennut yrityksen tai yrittäjän kuuluvan ennakkoperintärekisteriin. Merkinnän asiakas voi tarkistaa [www.ytj.fi/rekisteristä](http://www.ytj.fi/rekisterista).

Aloittavan yrityksen ennakonperintä perustuu yrittäjän omaan arvioon ensimmäisen tilikauden verotettavan tulon määrästä. Verotettava tulo on siis se, joka jää yrittäjälle tai yritykselle itselleen, kun laskutettavasta myynnistä on vähennetty kaikki yritystoiminnan kulut. Tätä arviota kysytään jo ennakkoperintärekisteriin ilmoittauduttaessa esimerkiksi yrityksen perustamiseen käytettävissä Y-lomakkeissa.

Useimmiten aloittava yrittäjän on kuitenkin äärettömän vaikeaa tehdä tällaista arviota ennen kuin toimintaa on olemassa, joten yleensä on järkevää arvioida niin hyvin kun pystyy ja tarkentaa arviotaan verottajalle esim. noin 3-6 kk kuluttua toiminnan aloittamisesta. Tämän jälkeen verottaja tasaa lopputilikauden arvioidun verotuksen uudelleen ja lähettää uudet maksulaput yrittäjälle.

Ennakkoverojen maksu on tärkeää, koska jos yrittäjä ilmoittaa verotettavaksi tuloksi 0€ eikä ilmoita kertyvistä verotettavista tuloista riippumatta mitään muutoksia tilikauden aikana verottajalle, tulevat verot koko tilikaudelta takautuvasti lisäveroina. Lisäverojen maksuun on normaalisti veron määrästä riippuen 2-4kk aikaa yhdessä tai kahdessa erässä. Vaikeaksi tämän tekee se, että tällöin normaalisti samaan aikaan alkavat lisäksi seuraavan tilikauden ennakkoverojen maksut. (Yrityksen perustajan opas, 23)

Ennakkoveroa voi myös maksaa ns. täydennysmaksuna ilman erillistä ilmoitusta verottajalle. Myös tällöin kaikki verot huomioidaan tilikauden lopullisessa verotuksessa. Yrittäjän kannattaa aina kuitenkin maksaa ennakkoveroa mieluummin vähän liikaa kuin liian vähän, koska tammikuu ja helmikuu ovat vaikeita kuukausia ilman lisäverojakin, kun tällöin tulee hyvin usein esimerkiksi valtaosa vakuutuksista maksettavaksi.

Uusyrittäjäkeskuksen perustamisoppaan 2008 mukaan suurimmat ongelmat yrittäjän ja verottajan välillä usein muodostuvat juuri siitä, ettei verottajalle ole ilmoitettu yrittäjän poikkeuksellisesta tilanteesta. Tällöin verottajan pitkälle viety automatisoitu ”koneisto” vie esimerkiksi maksamattomat verot nopeasti perintään ja ulosottoon. Lisäksi tekemättömien ilmoitusten takia se laskee omia verotusarviotaan joista saattaa koitua yrittäjälle ylimääräisiä ongelmia. Nimenomaan rämän takia yrittäjän on syytä pitää huolta siitä, että tieto yrityksen toiminnasta välittyy verottajalle oikea-aikaisesti. Yritys voi myös tilikauden aikana hakea muutosta ennakkoveroihin. Tällöin liitteeksi tarvitaan välitilinpäätös, budjetti tai jokin muu lisäselvitys.

1 RAHOITUS

Yrityksen rahoituksen tarpeeseen vaikuttavat monet tekijät. Yrityksen oikeudellinen muoto vaikuttaa ratkaisevasti yrityksen rahoituksen sisältöön. Yrityksen rahoitus on jaettavissa kahteen peruslajiin, jotka ovat yrityksen omasta toiminnasta syntyvä tulo-rahoitus sekä yritykseen tehtävät oman ja vieraan pääoman sijoitukset. Toiminimen harjoittajalla liiketoiminnan rahoittaminen perustuu yrittäjän omaan varallisuuteen ja mahdollisuuteen ottaa velkaa. Vierasta pääomaa käytettäessä yrityksen rahoittajat antavat pääomaa yrityksen käyttöön korvausta vastaan ja ennalta määrättyksi ajaksi. (Yritysmuodot, Toiminta, Rahoitus ja Verotus, 267–270)

1.1 Rahoituksen peruste

Lainarahoituksen määrää arvioitaessa on rahoituksen myöntämisen ensisijaisena perusteena aina liiketoiminnan kannattavuusarvio. Uuden liiketoiminnan aloittamiseen tarvitaan aina rahaa, eikä tässä opinnäytetyössä esiteltävä yritys ole poikkeus tässä suhteessa. Rahoitustavasta riippumatta on tärkeää arvioida tarkasti tarvittava rahoitus ja määritellä myös itselleen taloudellisen riskin suuruus. Alkavalle yrittäjälle yleisimmät rahoituslähteet omarahoituksen ja lähipiirin jälkeen ovat pankin ja Finnveran myöntämät erimuotoiset lainat. Pankit ja Finnvera tekevät paljon yhteistyötä ja myöntävät yhteisiä rahoituksia. (Yrityksen perustajan opas, 16)

Finnvera on yhtiö, joka tarjoaa lainarahoitusta, takauksia ja vientitakuuta yrityksen eri tarpeisiin ja kehitysvaiheisiin. Finnveralla on tarjolla kahdeksan erilaista lainaa: Investointi- ja käyttöpääomalaina, kansainvälistymislaina, kehittämislaina, naisyrittäjälaina, pienlaina, pääomalaina, ympäristölaina sekä yrittäjälaina. Finnveran tarjoamia takauksia on kuusi kappaletta, ne ovat: Alustakaus, Finnvera-takaus, Kansainvälistymistakaus, Pientakaus, Vientitakaus sekä Ympäristötakaus. Vientitakuuta ei tässä työssä esitellä, koska perustettava yritys ei tule harjoittamaan vientiä. Lainavaihtoehtoista sopivimpia olisivat Investointi- ja käyttöpääomalaina, jolla olisi mah-

dollista rahoittaa esimerkiksi varaston hankintaa. Naisyrittäjälaina vaikuttaa myös todella sopivalta, koska tätä kyseistä yritystä on perustamassa nimenomaan nainen, myös pienlaina voisi tulla kysymykseen. Takauksista pientakaus olisi sellainen, jota yrittäjä voisi harkita, koska se auttaa yritystä lainan saannissa ja nopeuttaa laina- ja takauspäätöksiä. Toinen vaihtoehto olisi Finnvera- takaus, joka sopii esimerkiksi pankin, rahoitusyhtiön ja vakuutusyhtiön antamien lainojen tai pankkitakausten vakuudeksi. (<http://www.finnvera.fi/index.cfm?id=1909>)

Myös TE-Keskukset ovat ratkaisevassa asemassa yritystä perustettaessa. TE-Keskusten tehtävänä on auttaa, neuvoa ja ohjata alkavia yrittäjiä. TE-keskukset auttavat aloittavia yrittäjiä esimerkiksi yritysrahoitukseen, koulutukseen, EU-hankkeisiin, maaseudun kehittämiseen ja työvoimakysymyksiin liittyvissä asioissa. TE-keskuksen rahoitusta tulee yleensä hakea ennen hankkeeseen ryhtymistä. TE-keskuksen avustuksia myönnetään esimerkiksi investointeihin ja erilaisiin kehittämistoimiin. Tuki riippuu paljolti yrityksen sijainnista ja toimialasta. Tukea kuuluu hakea aina sen alueen TE-keskuksesta, jossa hanke toteutetaan. Eräitä TE-keskuksen tukia ovat esimerkiksi Investointituki, jota voidaan myöntää tuotannollisten yritysten, palveluyritysten ja matkailualan yritysten investointeihin. Investointituen määrä on investointihankkeen laadusta, yrityksen koosta ja tukialueesta riippuen 5-30 % käyttöomaisuusmenoista. TE-keskukset myöntävät myös pk-yritysten kehittämistukea tuotannollista toimintaa harjoittaville sekä matkailu- ja palvelualan pk-yrityksille rajattuihin toimintahankkeisiin. Kehittämistuki on hankkeen toteuttamisalueesta riippuen 35–45 % hankkeen kustannuksista. Muita TE-keskuksen myöntämiä tukia ovat Maataloustuotteiden jalostuksen ja markkinoinnin investointi- ja kehittämistuki, Toimintaympäristötuki sekä Kuljetustuki, mutta nämä eivät koske tässä opinnäytetyössä käsiteltävää yritystä. (Yrityksen perustajan opas, 26)

Ensisijaisena rahoituksen myöntämisen perusteena on aina toiminnan kannattavuus arvio, joka perustuu liiketoimintasuunnitelmaan ja laskelmiin. Lisäksi rahoittaja yleensä edellyttää n. 20–30 %:n omarahoitusosuutta. Vasta viimeisenä tulevat kyseen vakuudet ja takaukset. Muita rahoitusmuotoja ovat tulorahoitus, eli laskutuksesta saatava tulo, maksuntoimittajan tai alihankkijan antama maksuaika laskutuksessa.

Lisäksi yhtenä rahoitusmuotona voidaan pitää luotollisia tilejä ja luottokortteja. Business-enkeleitä, jotka ovat yksityisiä pääomasijoittajia, ja sijoittavat yksin tai ryhmässä pääasiallisesti oman pääoman kaltaisesti kasvuyrityksiin, voidaan myös pitää yhtenä rahoitusmuotona. Leasing-rahoitukset sekä osamaksut ovat myös rahoitusmuotoja. Nämä muut rahoitusmuodot tulevat yleensä mukaan toimintaan myöhemmin toiminnan vakiintuessa tai yrityksen kasvuvaiheessa. Tärkeää rahoituksen valinnassa on kuitenkin muistaa, että rahoituksella on myös aina hinta ja se tuo mukanaan myös riskejä, joten on tärkeää varmistaa, että rahoitus on yrittäjän tarpeisiin nähden oikeantyyppinen, oikea-aikainen ja oikein mitoitettu ja että sen mukana tuleva riski on sen arvoinen. (Yrityksen perustajan opas 27–28. ja Perustamisopas yrityksen perustajalle 16–17)

1.1 Ikaalisten hevös- ja ratsutarvikkeen rahan tarve

Tutkimuksessa käsiteltävän yrityksen rahan tarve kokonaisuudessaan näin aluksi on alustavien laskelmien mukaan n. 56000 € kun mukaan lasketaan 10 %:n kustannusylitysvaraus. Yrittäjällä itsellään on varaa sijoittaa yritykseensä 11 000 € joten rahoitusta yritys tarvitsee 45 000€ Rahoitusta haetaan Finnveralta, jolta haetaan naisyrittäjälainaa. Finnveran naisyrittäjälaina on tarkoitettu yritykselle, jossa naiset ovat enemmistöosakkaina ja jota yksi naispuolisista osakkaista johtaa päätoimisesti. Yritys voi olla toimintaansa aloittava tai jo toimiva yritys, joka työllistää enintään viisi henkilöä. Finnveralta haettava lainasumma on 20 000 € ja lisäksi rahoitusta haetaan pankista.

Pankista haettava laina olisi sitten 25 000€ pyöristettynä, jotta on hieman pelivaraa. Ikaalisten Osuuspankista haettava laina olisi velkakirjalaina, joka on tarkoitettu yrityksen investointien ja käyttöpääoman rahoittamiseen. Velkakirjalainan korko muodostuu sovitusta viitekorosta ja pankin. Viite korko voi olla euribor tai OP-prime. Pankin ottamaan marginaaliin vaikuttaa mm. yrityksen tulevaisuuden näkymät, maksukyky ja luottokelpoisuus. Lainan korko voi olla myös kiinteä, ja tarjottava vakuus voi vaikuttaa lainan hintaan. Lisäksi yrittäjä ottaa pankista haettuun lainaansa ta-

kaisinmaksuturva, joka on tarkoitettu 18–59-vuotiaille yrityksen palveluksessa oleville terveille henkilöille. Tällöin vakuutettu saa turvan tapaturmaisen pysyvän haita, vakavan sairauden sekä kuoleman varalta. ([https://www.op.fi/op?id=61200 & srcpl=3](https://www.op.fi/op?id=61200&srcpl=3))

1.1 Vakuudet

Kun yrittäjä sitoutuu maksamaan velkojalle eli pankille ja Finnveralle velkansa, velkoja saa ainoastaan velallisen lupauksen maksusta. Ymmärrettävästi tämä ei useinkaan ole riittävä turva velkojalle. Velallinen voidaan tarpeen vaatiessa asettaa konkurssiin, mutta sekään ei turvaa velkojan saatavaa, sillä joskus voi käydä niinkin, ettei yksikään velkojista saa mitään pesästä. Tästä syystä velkoja haluaakin usein saada paremman suojan saatavalleen, eli sille, että velka tulee maksetuksi. Velan erityisehdot eli kovenantit voivat myös edistää velallisen suoritusta. Kovenanteilla tarkoitetaan rahoituksen takaisinmaksua varmistavia erityisehtoja, jota otetaan erityisesti erilaisiin varainhankintasopimuksiin velkojan riskien hallitsemiseksi.

Velan maksamisen turvaamiseksi annetut vakuudet voidaan jakaa henkilövakuuksiin ja esinevakuuksiin, jotka tunnetaan myös nimellä reaali- tai esinevakuus. Henkilövakuuksissa on keskeistä se, että vakuuden antanut henkilö sitoutuu henkilökohtaiseen eli käytännössä koko ulosmittauskelpoisen varallisuutensa käsittävään maksuvastuuseen siltä varalta, ettei velallinen täytä suoritusvelvollisuuttaan. Esinevakuudessa taas vakuutena on tietty yksilöity esine tai esineiden ryhmä, joka velan jäätyä maksamatta saadaan muuttaa rahaksi ja ottaa etuoikeuksin suoritus kertyneistä varoista.

Henkilövakuuksia ovat takaus, luottovakuutus, ns. delcrede-sitoumus, takuu ja remburssi. Delcrede-sitoumus tunnettiin jo 1734 lain kauppakaareissa. Siinä asiamies, joka pääsääntöisesti jää päämiehen puolesta tekemänsä sitoumuksen ulkopuolelle eikä vastaa siitä, on ottanut vastatakseen sellaisesta vahingosta, joka päämiehelle aiheutuu vastapuolen sopimusrikkomuksen perusteella. Esinevakuudet voidaan jakaa rasitusvakuuksiin ja omistusvakuuksiin niiden luonteen pohjalta. Tässä tutkimuksessa käsiteltävän yrityksen yrittäjällä on henkilötakaus. (Yritysmuodot toiminta, rahoitus ja verotus)

Taulukko 3. Investointilaskelma

Liiketilat			
	Liiketilöjen korjaus ja muutostyöt	900,00	900,00
Koneet ja laitteet			
	Tietokoneet, oheislaitteet, ohjelmistot	4000,00	
	Puhelimet, tietoliikenneyhteydet	400,00	4 400,00
Irtaimisto ja sisustus			
	Toimistokalusteet	2 000,00	
	Toimistotarvikkeet	300,00	2 300,00
Yhteensä			7 600,00
Investoinnit yhteensä			7 600,00

Liiketilöjen korjaus- ja muutostöihin ei ole laskettu kovin suurta summaa, koska yrittäjäksi aikova kävi konkreettisesti paikan päällä tutustumassa liiketilöihin. Liiketilat ovat Ikaalisten värisilmän tilat. Värisilmä muutti hieman suurempaan tilaan, joten tämä tila on vapaana. Tämä liiketila oli niin siisti, ettei se tarvitse remonttia. Myöskään toimistokalusteisiin ei ole varattu erityisen suurta summaa, vaan ne yritetään löytää käytettyinä.

Käyttöpääoman tarvelaskelma on tehty kahdelle kuukaudelle. Yrittäjä olettaa, että kun yritys on pyörinyt kaksi kuukautta, niin se alkaa jo saada hieman omaa rahaa myynneistään. Tässä laskelmassa on otettu olettamaksi, että yrittäjälle jäisi omaan elämiseensä n. 1000 euroa kuukaudessa. Yrittäjä hakee myös starttirahaa, jonka tarkoituksena on turvata yrittäjän toimeentulo sinä aikana, jolloin yritystoiminta käynnistyy. Starttirahaa saadessaan yrittäjän ei tarvitse saada yrityksestä ensimmäiseen 18 kuukauteen juuri ollenkaan rahaa. Siitä syystä, että starttirahan saaminen ei ole täysin varmaa, on hyvä sisällyttää laskelmiin myös yksityisottoja. Starttirahan myöntää työvoimatoimisto ja sitä voidaan myöntää määrärahojen puitteissa työttömälle työnhakijalle yritystoiminnan aloittamiseen. Tuen tarkoituksena on turvata yrittäjän toimeentulo yritystoiminnan alkuvaiheessa. (Yrityksen perustajan opas 2008, Keskuskaupakamari 26)

Taulukko 4. Käyttöpääoman tarvelaskelma

Yrityksen perustamiskulut			
	Toiminimen rekisteröinti	65,00	65,00
Markkinointi			
	Ikkunateippaukset	350,00	
	Yritysesite	500,00	
	Mainoskirjeet	500,00	
	Käyntikortit	250,00	1600,00
Kirjanpitokulut			400,00
Vuokrat			
	Liiketilän vuokra 2 kk		2800,00
Palkat			
	Yksityisottoina 2 kuukaudelta	2 000,00	2 000,00
Yleiskustannukset 2 kk			
	Puhelin	80,00	
	Sähkö	120,00	
	YEL ja muut vakuutukset	890,00	1090
Ostovelat	varasto	34 750,00	
Käteisvarat		400,00	35 150,00
Yhteensä			43105,00
Käyttöpääoma yhteensä			43105,00

Taulukko 5 Rahoitustarvelaskelma

Investoinnit	7 600,00
Käyttöpääoma	43105,00
Yhteensä	50705,00
	Kustannusylitysvaraus 10 %
	5070,05
	55775,5
Rahan tarve yhteensä	55775,5

Omat säästöt	12 000,00
Pankkilaina	25 000,00
Finnveran laina	20 000,00
Pääoma yhteensä	57 000,00

Lopullinen rahoitustarvelaskelma pitää nyt sisällään rahan tarpeen ja rahoituksen lähteen. Lukuja on hieman pyöristetty ylöspäin ja lisäksi mukaan on laskettu 10 %:n kustannusylitysvaraus, koska on äärettömän vaikeaa arvioida kuluja ennen yrityksen perustamista. Kustannusylitysvaraus on hyvä sisällyttää laskelmiin, koska usein tulee odottamattomia ja suunnittelemattomia kuluja, joihin ei ole osattu varautua.

Taulukko 6. Myyntikatelaskelma

		€
Tulostavoite (ennen veroja)		0,00
+ poistot ja lainojen lyhennykset		8 809,84
= RAHOITUSTULOSTARVE		8 809,84
+verot		1800,00
= KÄYTTÖKATETARVE		10609,84
+ kiinteät kulut		
yrittäjien palkat	12 000,00	
vakuutukset	5 340,00	
muut kiinteät kulut	20465,00	37805,00
= MYYNTIKATETARVE		48414,84
+ <i>muuttuvat kulut</i>	<i>48414,84</i>	
= LIKEVAIHTO		96829,68

Taulukko 7. Tulosbudjettimalli

Tulosbudjetti	
Myyntitulot 400€/pv	126000,00
./. alennukset	2520,00
= LIKEVAIHTO	123480,00
./. muuttuvat kulut	61740,00
= MYYNTIKATE	61740,00
./. kiinteät kulut	37805,00
= KÄYTTÖKATE	23935,00
= RAHOITUSTULOS	23935,00
./. lainojen lyhennykset	8809,84
= TOIMINNALLINEN NETTOTULOS	15125,16

Nämä kaikki laskelmamallit on saatu Satakunnan ammattikorkeakoulun Yrityskiihdyttämön Anja-Riitta Järveltä. Opinnäytetyön tekijä on kuitenkin itse miettinyt luvut. Luvut ovat ilman arvonlisäveroa. On vaikea arvioida, paljonko päivässä yrityksessä olisi myyntiä, mutta tällainen luku vaikuttaa hyvin todennäköiseltä. Alennuksia ei ole tarkoitus juurikaan antaa, koska tuotteet on hinnoiteltu hyvin asiakasystävällisesti

1 KIRJANPITO

Kirjanpitolain mukaan yritys on kirjanpitovelvollinen, kun se harjoittaa liike- tai ammattitoimintaa. Tämän kriteerin mukaan myös tämän tutkimuksen yrittäjä on toiminnastaan kirjanpitovelvollinen. Kirjanpidon yrittäjä ulkoistaa. Yrittäjä hoitaa kuitenkin itse kirjanpitoaan sen verran, että laittaa tositteet järjestykseen ja toimittaa ne aina ajoissa kirjanpitäjälle arvonlisäveron laskemista varten. Käytännössä yrittäjällä on kotonaan mappi, johon hän kerää kuukausittain kaikki osto- ja myyntitositteet, ja lisäksi kyseisen kuukauden tiliotteet, josta tarkistaa, että kaikki maksut ovat menneet oikein. Näin hän voi hieman pienentää kirjanpitäjän työtä.

1.1 Kirjanpidon yleiset periaatteet

Kirjanpitovelvollisen on noudatettava hyvää kirjanpito tapaa. Soile Tomperin mukaan hyvä kirjanpito tapaa edellyttää, että kirjanpidossa noudatetaan siihen liittyvää lainsäädäntöä. Keskeisintä kirjanpidon lainsäädäntöä ovat kirjanpitolaki- ja asetus. Kirjanpitolaki on yleislaki, joka sisältää perussäännökset kirjanpidosta ja tilinpäätöksistä. Kirjanpidon yleisiä periaatteita ovat Jatkuvuuden periaate Realisointiperiaate, meno tulon kohdalle – periaate, luotettavuuden periaate, täydellisyyden periaate, va-

rovaisuuden periaate, olennaisuuden periaate, taloudellisuuden periaate, sisältöpainotteisuuden periaate, vertailtavuuden periaate, nopeuden periaate, oikean ja riittävän kuvan antamisen periaate, entiteettiperiaate, vakaan rahanarvon periaate, menettelytapojen jatkuvuuden periaate, merkityksellisyyden periaate, todennettavuuden periaate sekä julkisuusperiaate. Entiteettiperiaate tarkoittaa sitä, että kirjanpitoa pitävä talousyksikkö muodostaa erillisen kokonaisuuden, jonka liiketapahtumia tarkastellaan erillään sen rahoittajien ja muiden sidosryhmien toiminnasta. (Kehittyvä kirjanpito, 2005, 7-10)

1.1 Tilitoimiston valinta

Yleensä kirjanpito on syytä antaa tilitoimiston hoidettavaksi, jotta yrittäjälle itselleen jää aikaa tehdä sitä mitä parhaiten osaa. Tilitoimistoja on kuitenkin monenlaisia ja yrittäjän on syytä pohtia tarkasti, minkä tilitoimiston hoidettavaksi kirjanpitonsa antaa. Yleensä tilitoimistot kuitenkin ovat lakisääteisen kirjanpidon, arvonlisäverotuksen ja yritysverotuksen asiantuntijoita. Pienelle yritykselle, kuten tälle opinnäytetyössä tutkittavalle, on kuitenkin tärkeintä kassavirran suunnittelun asiantuntemus, ja verotustietämys. Näihin tilitoimiston valinnassa kiinnitetään erityistä huomiota. Yrittäjä valitsee kirjanpitäjänsä huolella Taloushallintoliiton jäsenistä.

Yrittäjän yleisin ja suurin pelko on konkurssin pelko. Tätä pelkoa voi kuitenkin lieventää seuraamalla ja suunnittelemalla yrityksen rahojen tuloja ja menoja, eli kassavirtaa huolellisesti. Yritys asetetaan konkurssiin vain yhdestä syystä. Syy on se että yrityksestä tulee pysyvästi maksukyvytön, eli sen rahat loppuvat ja tämän takia kassavirran seuraaminen on ensisijaisen tärkeää. (Yrityksen perustajan opas, 17)

1.1 Juokseva kirjanpito

Tilikauden aikana hoidettava juokseva kirjanpito perustuu tositteisiin. Opinnäyte-työssä tutkittavan yrityksen tositteet muodostuvat lähinnä myynti- ja ostolaskuista sekä palkkalaskelmista ja tiliotteista. Viime vuosina taloushallinnon järjestelmissä on siirrytty enemmän sähköiseen taloushallintoon, jossa tositteet hyvin usein käsitellään niiden syntyhetkestä arkistointiin asti ilman paperille tulostamista. Sähköisestä laskutuksesta tekee helppoa ja yksinkertaista se, että laskut lähetetään ja vastaanotetaan verkkolaskuina. Tällöin maksut lähtevät ja tiliotteet tulevat sähköisessä muodossa. Näin ollen taloushallinnon tietojärjestelmä käsittelee sähköiset tositteet lähes automaattisesti ja arkistoi ne myös sähköisessä muodossa. Tilikausi on 12 kuukautta. Toimintaa aloitettaessa tai lopetettaessa tai tilinpäätöksen ajankohtaa muutettaessa tilikausi saa olla tätä lyhyempi tai pitempi, kuitenkin enintään 18 kuukautta. Kirjanpitovelvollisen kaikilla liikkeillä on oltava sama tilikausi. Tutkittavan yrityksen tilikausi murrettu tilikausi eli maaliskuun alusta helmikuun loppuun. Murrettua tilikautta käytetään, koska 70 % lla yrityksistä tilikausi on kalenterivuosi ja siitä johtuen kirjanpitäjillä on tilinpäätöksen aikaan hirvittävä kiire. Käyttämällä murrettua tilikautta voidaan varmistaa se, että kun tulee tilinpäätöksen aika, kirjanpitäjällä on enemmän aikaa ja sekä laatu että tilinpäätökseen paneutuminen ovat parempia.

1.1 Kirjaamisperusteet

”Menon kirjaamisperusteena on tuotannontekijän vastaanottaminen ja tulon kirjaamisperusteena suoritteiden luovuttaminen (*suoriteperuste*), jollei jäljempänä toisin säädetä. Meno ja tulo saadaan kirjata myös maksuun perustuen (*maksuperuste*). Jos menot ja tulot kirjataan maksuperusteen mukaan, ovat ostovelat ja myyntisaamiset voitava jatkuvasti selvittää”. (Kirjanpitolaki 4§)

Yrittäjän tulee kirjata liiketapahtumat aikajärjestyksessä peruskirjanpidon mukaan ja asijärjestyksessä pääkirjanpidon mukaan. ”Käteisellä rahalla suoritettavat maksut on kirjattava aikajärjestykseen viipymättä päiväkohtaisesti. Muut kirjaukset saadaan

tehdä kuukausikohtaisesti tai muulla vastaavalla jaksotuksella neljän kuukauden kuluessa kalenterikuukauden tai jakson päättymisestä”.

<http://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/1997/19971336>

Lisäksi on erittäin tärkeää, että kirjanpitoaineisto on selväkielinen ja helposti luettavissa. Kirjanpitomerkintöjä ei saa poistaa tai tehdä epäselviksi, vaan niiden on aina oltava selviä ja pysyviä. Tutkimuksessa käsittelevässä yrityksessä käytetään maksuperusteista kirjanpitoa, koska tällöin myynnit ja ostot voidaan kirjata maksun mukaan. Tästä huolimatta ostovelat ja myyntisaamiset on myös voitava selvittää koko ajan.

1.1 Kirjanpitoaineiston säilyttäminen

”Kirjanpitokirjat ja käyttöaikaa koskevin merkinnöin varustettu tililuettelo on säilytettävä vähintään 10 vuotta tilikauden päättymisestä siten järjestettynä, että tietojenkäsittelyn suorittamistapa voidaan vaikeuksitta todeta.”(Kirjanpitolaki 10§)

Tilikauden tositteet, liiketapahtumia koskeva kirjeenvaihto ja koneellisen kirjanpidon täsmäytysselvitykset on säilytettävä vähintään kuusi vuotta sen vuoden lopusta, jonka aikana tilikausi on päättynyt. Tositteet tulee säilyttää kirjausjärjestyksessä tai muutoin siten, että tositteiden ja kirjausten välinen yhteys voidaan vaikeuksitta todeta. Toiminnan loppuessa tai kirjanpitovelvollisuuden muuten päättyessä kirjanpitovelvollisen tai tämän oikeudenomistajan on järjestettävä kirjanpitoaineisto ja ilmoitettava rekisteriviranomaiselle kenelle aineiston säilyttäminen on uskottu.

(Kirjanpitolaki 10§)

Käytännössä yrittäjä itse järjestää aina tositteet ja tiliotteet aikajärjestykseen ennen kuin vie ne kirjanpitäjälle. Yrittäjällä on myös itsellään toimitiloissaan tositteiden säilyttämiseen tarkoitettu kaappi, joka on palosuojattu. Tähän palosuojattuun kaappiin yrittäjä laittaa aina tositteet, jotka hän saa kirjanpitäjältä, kun tilinpäätös on tehty.

1 TOSITTEET

1.1 Tositteiden sisältö

Jokaisen kirjauksen, jonka yritys tekee, tulee perustua päivättyyn ja numeroituun tositteeseen. Jos peruskirjanpidosta ei selviä, eikä muutenkaan ole täysin selvää, miten liiketapahtuma on kirjattu, tulee tositteessa olla merkintä käytetyistä tileistä.

Menotositteesta tulee käydä ilmi millainen tuotannontekijä on vastaanotettu ja tulotositteesta, että mitä on myyty. Lisäksi sekä tulo että menotositteesta on käytävä ilmi tuotannontekijän vastaanottoajankohta tai suoritteen luovutusajankohta. Tositteen, joka osoittaa suoritettua maksun, tulisi olla maksun saajan tai maksun välittäneen rahalaitoksen tai muun vastaavan antama. Mikäli kirjauksen perusteeksi ei saada ulkopuolisen antamaa tositetta, kirjaus tulee todentaa kirjanpitovelvollisen itsensä laatiman ja asianmukaisesti varmennetun tositteen avulla. Lisäksi oikaisu- ja siirtokirjauksen todentava tosite on varmennettava asianmukaisesti. Ainoastaan yrityksen liiketoimintaan liittyvät tositteet kuuluvat kirjanpitoon. Kirjanpitoon ei näin ollen kuulu yrityksen omistajan eikä hänen perheensä menot tai tulot.

(Kirjanpitolaki 5§)

1.1 Tositteiden järjestäminen

Tositteet tulee järjestää aikajärjestykseen kirjanpitoa varten. Tämä järjestäminen on selkeintä, kun tositteet lajitellaan laatunsa mukaan eri sarjoihin, ja tositteet numeroidaan juoksevasti sarjan sisällä. On tärkeää tarkastaa, että maksutapahtumia tiliotteelle aiheuttaneiden ostojen ja myyntien tositteet ovat myös kirjanpidossa. Tiliotetiedostojen tulee olla aukottomia. Yrityksen pankkitilin tiliote on myös kirjanpitoaineistoa. Tiliotteella olevalla maksutapahtumatiedolla voidaan kirjata velka maksetuksi tai

saaminen saaduksi. Tiliotteen tiedoista selviää, miten raha on liikkunut. (http://www.taloushallintoliitto.fi/tilitoimistot/kirjanpidon_abc/)

1 TILINPÄÄTÖS

1.1 Tilinpäätöksen laatimisperiaatteet

Jokaisen yrityksen laadittava tilikaudeltaan tilinpäätös, joka sisältää tilinpäätöspäivän taloudellista asemaa kuvaavan taseen, tuloksen muodostumista kuvaavan tuloslaskelman, rahoituslaskelman, jossa annetaan selvitys varojen hankinnasta ja niiden käytöstä tilikauden aikana sekä taseen, tuloslaskelman ja rahoituslaskelman liitteenä olevat tiedot, eli liitetiedot. Pienyritykseen sisältyvät kuitenkin vain tuloslaskelma, tase ja tilinpäätöksen liitetiedot. Tilinpäätös on laadittava neljän kuukauden kuluessa tilikauden päättymisestä. Tilinpäätös on päivättävä ja kirjanpitovelvollisen tulee alikirjoittaa se.

(Kirjanpitolaki 3 luku 1§)

1.1 Tilinpäätöksen yleiset periaatteet

Tilinpäätöksen tulee antaa oikeat ja riittävät tiedot kirjanpitovelvollisen toiminnan tuloksesta ja taloudellisesta asemasta. Tätä kutsutaan oikeaksi ja riittäväksi kuvaksi. Oikeaa ja riittävää kuvaa varten tarvittavat tarpeelliset lisätiedot tulee ilmoittaa liitetiedoissa.

Tilinpäätöstä laadittaessa yleisiin noudatettaviin periaatteisiin kuuluu muun muassa oletus siitä, että kirjanpitovelvollisen toiminta tulee jatkumaan. Lisäksi yksi noudatettavista periaatteista on johdonmukaisuus laatimisperiaatteiden ja – menetelmien

soveltamisessa tilikaudesta toiseen. Huomiota tulee kiinnittää ensisijaisesti liiketahtumien tosiasialliseen sisältöön, eikä yksinomaan niiden oikeudelliseen muotoon. Tämä tarkoittaa sisältöpainotteisuutta. Yksi yleisistä periaatteista on tilikauden tuloksesta riippumattoman varovaisuuden noudattaminen.

Tilinavaukseen liittyvä yleinen periaate edellyttää että, tilinavaus perustuu edellisen tilikauden päättäneeseen taseeseen. Yleisten periaatteiden mukaan tilikaudelle kuuluvat tuotot ja kulut tulee ottaa huomioon riippumatta niihin perustuvien maksujen suorituspäivästä. Lisäksi on huomioitava kunkin hyödykkeen ja muun tase-eriin merkittävän erän erillisarvostus.

Varovaisuuden noudattaminen tilinpäätöstä laadittaessa tarkoittaa sitä että tilinpäätöksessä ja toimintakertomuksessa otetaan huomioon ainoastaan tilikaudella toteutuneet voitot. Lisäksi varovaisuuden noudattaminen velvoittaa ottamaan huomioon kaikki poistot ja arvonalennukset vastaavista sekä velkojen arvonalisäykset. Lisäksi kaikki päättäneeseen tai aikaisempiin tilikausiin liittyvät, ennakoitavissa olevat vastuut ja mahdolliset menetykset tulee ottaa huomioon, vaikka ne tulisivat tietoon vasta tilikauden päättymisen jälkeen.

Tilintarkastus on kaikissa yhtiömuodoissa pakollista, mutta yksityisyrityksellä ei kuitenkaan tarvitse olla tilintarkastajaa. Lisäksi tilintarkastuslain uudistuksen myötä myöskään kaikkein pienimmillä kirjapitovelvollisilla yhteisöillä ei tarvitse olla tilintarkastajaa. Uudet kokorajat ovat: Liikevaihto enintään 200 000, taseen loppusumma enintään 100 000 ja henkilöstön lukumäärä enintään 3. Lisäksi tämän uudistuksen myötä maallikkotilintarkastus lopetetaan.

1 JOHTOPÄÄTÖKSET

Tutkimukseni tulokset perustuvat hyvin pitkälti omaan pohdiskeluuni ja lakeihin tutustumiseen. Tutkimukseni osoittaa, että yrittäjyyttä on syytä miettiä tarkkaan, sillä

yrittäjän perustamisen lähtökohtana on aina tulevan yrittäjän oma halu ja tahto. Oman yrityksen perustaminen vaatii niin paljon työtä ja aikaa, että ihan jokainen ei siihen kykene.

Yrittäjälle tärkeintä on henkilökohtaisen kiinnostuksen ja yrittämisen halun ohella ammattitaito, joka tietenkin kehittyy koulutuksen ja kokemuksen kautta, kuten minullakin on ammattitaito kehittynyt pitkäaikaisen harrastukseni myötä. Totuus on että luja ammattitaito luo paremmat mahdollisuudet onnistua yrittäjänä.

Jotta yrittäjä olisi menestyvä, hänellä pitää olla myös riittävä tietämys muun muassa kirjanpidosta, verotuksesta, markkinoinnista, budjetoinnista ja työsuhteasioista, eli pelkkä oman alan ammattitaito ei todellakaan riitä. Lisäksi yrittäjän pitää koko ajan kehittää ja kouluttaa itseään ja työntekijöitään, jotta pärjäisi ja menestyisi kilpailussa alati muuttuvilla markkinoilla.

Yrittäjän on myös oltava varma omasta yritysideaan ja sen hyvydestä, yrittäjän on todella uskottava siihen mitä tekee. Yrittäjän menestyminen edellyttää sitä, että asiakkaat pitävät ideaa tai sen pohjalta toteutettua tuotetta hyvänä, aina edes hyvä idea ei takaa kysyntää ja menestymistä.

Kilpailu on markkinoilla koko ajan suurta ja monilla aloilla on jopa ylitarjontaa. Tästä syystä yrittäjän on mietittävä tarkkaan, miksi hänen ideansa on muita parempi. Menestyvän yritystoiminnan lähtökohtana on suunnittelu, yritystoiminta tulisi suunnitella taloudellisista seikoista alkaen. Lisäksi rahoituslaskelmat ovat tärkeitä, ja ne on syytä tehdä huolella, usein yrittäjä aliarvioi rahan tarpeen ja sitten tulee ongelmia. Tästä syystä menin konkreettisesti pankkiin haastattelemaan yritysneuvojaa ja kyselin häneltä, miten rahoitus kannattaisi järjestää.

Loppujen lopuksi, kun mietin rahan tarvetta uudelleen ja uudelleen ja suunnittelin varastoa, niin sain melko kohtuullisen summan kasaan. Riskinä tietysti on se, että asiakkaita ei tulekaan riittävästi, jolloin minulle jää äärettömän suuri määrä hevos- ja ratsastustarvikkeita, mutta tässäkin tapauksessa uskon, että pystyn ne myymään

vaikka sisänostohinnalla eteenpäin, jolloin taloudelliset menetykset eivät pääse nousemaan kestäättömän suuriksi.

Tämä opinnäytetyö tulee olemaan minulle hyödyksi tulevaisuudessa, jos alan uudetaan suunnitella yrityksen perustamista. Nyt tällä hetkellä en ole siihen valmis, koska tehdessäni tätä tutkimusta, tajusin miten paljon oman yrityksen perustaminen ja pyörittäminen vaatii aikaa. Tästä syystä en halua omaa yritystä ainakaan tässä vaiheessa perustaa. Minun piti tosiaan miettiä, millainen tärkeysjärjestys minulla on.

Jokaisen yrittäjäksi haaveilevan kannattaa miettiä tarkkaan, mikä on omassa elämässä tärkeintä, onko se työ vai perhe vai harrastukset. Minulla harrastus ja perhe veivät voiton. En ole valmis lopettamaan ratsastusharrastustani työni takia. Yrittäjän työpäivä ei lopu missään nimessä siihen, kun liike suljetaan, vaan sen jälkeen järjestellään päivän tositteet, sekä siivotaan ja järjestellään liike seuraavaa päivää varten.

1 LÄHTEET

Arvonlisäverolaki; saatavissa www-muodossa
<http://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/1993/19931501>

Finnvera:http://www.finnvera.fi/uploads/_newsite_tuote-esitteet_fi/NaisyrittajalainaW0407.pdf (viitattu 14.2.2008)

Leppiniemi, Jarmo. (2005) Rahoitus. Helsingin Wernwer Söderström Osakeyhtiö
Keskuskauppakamari, (2008) Yrityksen perustajan opas.

Kirjanpitolaki. Saatavissa www-muodossa
<http://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/1997/19971336>

Osuuspankki: saatavissa www-muodossa <https://www.op.fi/op?id=60000&srcpl=1>
(viitattu 15.2.2008)

Patentti- ja rekisterihallitus; saatavissa www-muodossa <http://www.prh.fi/>. (viitattu 14.2.2008)

Suomen yrittäjät. Saatavissa www-muodossa <http://www.yrittajat.fi/> (viitattu 14.2.2008)

Taloushallintoliitto. Saatavissa www-muodossa <http://www.taloushallintoliitto.fi/> (viitattu 21.3.2008)

Toiminimilaki, Saatavissa www-muodossa:
<http://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/1979/19790128> (viitattu 15.2.2008)

Tomperi Soile. Kehittyvä kirjanpito 2005, Edita Prima Oy Helsinki

Tomperi, Soile. Käytännön kirjanpito (2004) Helsinki. Edita Prima Oy

Tomperi, Soile. 2005 Yritysverotus ja tilinpäätössuunnittelu. Helsinki Werner Söderström Osakeyhtiö

Uusyrittäjäkeskukset, Perustamisopas yrityksen perustajalla 2007 ja 2008. Saatavissa myös www-muodossa <http://www.uusyrittajakeskus.fi/> (viitattu 15.3.2008)

Verohallinto, saatavissa www-muodossa <http://www.vero.fi/> (viitattu 14.2.2008)

Villa Seppo, Ossa Jaakko ja Saarilehto Ari. Yritysmuodot toiminta, rahoitus ja verotus (2007) Vantaa: Dark Oy

Yritys- ja yhteisötietojärjestelmä, Saatavissa www-muodossa: <http://www.ytj.fi> (viitattu 21.3.2008)

1 LIITTEET

2 LIITE 1

Varastolaskelma

Hevoselle:

harjat ja kaviokoukut	150€
pintelit, lämpö ja tavalliset	200€
suojat kuljetus ja ratsastus	1000€
satulahuovat ja romaanit	2500€
jalustimet ja hihnat	1000€
satulavyöt	1000€
Suitset	1700€
kuolaimet	1000€
riimut ja narut	700€
loimet	3000€
linimentit ja muuta aineet	1500€
apuhjat ja muut juoksutustarvikkeet	2500€
yhteensä	<u>16250€</u>

Ratsastajalle:

Kypärät	2000€
housut	3000€
saappaat	3000€
chapsit ja kengät	2000€
kannukset, hanskat, raipat yms.	1000€
turvaliivit	2000€
paidat ja takit	2000€
kisatakit	2000€
muita mahdollisia varusteita	1500€
Yhteensä	<u>18500</u>

Kaikki yhteensä

34750